

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 3. Vtrùm propositio conditionalis, non solùm in sensu illatiuo, sed etiam in coniunctiuo, & causali veritatem, aut falsitatem determinatam habeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

suat, seu ad illud conducatur. Cum enim propositio illatiua, & causalis præter esse conditionati, quod sub hypothesi conditionis, atque adeo prout connotans illam expressè enunciant, enunciant insuper saltem tacite, prima illationem obiectiuam, seu connexionem conditionis cum conditionato, secunda influxum, seu conducentiam realem conditionis in conditionatum, non possunt non illa fallæ euadere, si alterutrum ex his duobus enunciatis re ipsa deficiat. Hac de causa vulgò docent Dialectici, ad assignandam contradictoriam propositionis conditionalis affirmatiuæ debere præponi negationem ante particulam *Si*, nec satis esse illam præponere ante conditionatum. E.g. contradictoriam huius, *Si Petrus ambulauerit, Paulus leget*, dicunt non esse hanc, *Si Petrus ambulauerit, Paulus non leget*. Sed hanc, *Non si Petrus ambulauerit, Paulus leget*. Perperam tamen hanc regulam vniuersalem faciunt: nam ea in illatiuis solum, & causalibus, quæ propositiones complexæ re ipsa sunt, non verò in purè coniunctiuis, quæ simplices sunt in suo genere, potest habere locum. Cum enim puræ coniunctiuæ dumtaxat affirmant existentiam conditionati ex hypothesi conditionis, qui eandem existentiam negat ex eadem hypothesi, plene illis contradicit. Vnde, duæ priores propositiones in exemplum allatæ in sensu purè coniunctiuo non possunt non esse contradictoriæ: quia, vt sic idem prorsus de eodem affirmant, & negant. Aliud est de illatiuis, atque causalibus affirmantibus insuper connexionem, & conducentiam conditionis in conditionatum: his enim vt contradicatur, negatio ante particulam *Si* præponenda est, vt sensus contradicentis sit non vtrumque, quod illæ affirmant, verum esse, sed alterutrum falsum. De quo plura videri possunt scripta in Pharo Scient. disput. 19. quæst. 3.

26 Ex dictis apparet, quot etiam modis scientia, siue notitia conditionata diuidi possit. Tot enim potest, quot sunt obiecta conditionata, atque etiam conditionales propositiones, nam scientiarum ex diuersitate obiectorum, tum ex diuersis modis tendendi in illa sumunt suam diuersitatem. Duæ tamen imprimis diuisiones præ oculis habendæ sunt. Altera, qua scientia conditionata, quemadmodum & propositio, in illatiuam solum, causalem solum, illatiuam simul, atque causalem, & purè coniunctiuam diuidi potest. Altera, qua in necessariam, & contingentem penes necessitatem, aut contingentiam conditionatam obiectorum diuiditur, prout est supra explicatum. De quarum diuisionum singularis membris distinctius, atque specialius est agendum quaestionibus sequentibus.

QVAESTIO III.

Virum propositio conditionalis, non solum in sensu illatiuo, sed etiam in coniunctiuo, & causali veritatem, aut falsitatem determinatam habeat.

27 **N**egant Alvarez disput. 7. de Auxilijs num. 13. & 30. & disput. 13. conclus. 2. in eiusque probationibus, & corollarijs. Nauarrete tom. 1.

contronerf. 76 § 2. & 3. alijque ex Thomistis, qui scientiæ mediæ refragantur, asserentes, conditionalem non illatiuam de futuro contingenti nec veram, nec falsam esse determinatè ante decretum. Dei connectens conditionem cum ipso futuro conditionato. Imo Curiel contronerf. 7. artic. 5. num. 84. & 85. & Ledesma disput. 2. de Scientiâ futurorum contingentium dub. 2. post medium solutione 3. dicunt, huiusmodi propositiones ante dictum decretum nihil significare, nec subordinari alicui interno conceptui, sed perinde profertur ab hominibus, vt proferrentur à psittaco. Reliqui verò Doctores, quos recensere prolixum esset, vt certum statuunt, aut supponunt, propositionem conditionalem non illatiuam veram, aut falsam esse determinatè; quod docuit Scot. Thomista nobilis lib. 3. Summul. cap. 8. Lect. 3. neque ad id expolunt decretum, quod Thomista ponunt: potius plerique expressè reijciunt illud, vt postea videbimus.

28 Tanquam certum, vti reuera est, supposui vtrâque quaestione præcedente, dari propositionem conditionalem non illatiuam, qua, nihil curando de illatione, dumtaxat enunciatur coniunctio hypothetica conditionati cum conditione, aut etiam influxus conditionis in conditionatum. Modò tamen id demonstrare oportet propter eos Thomistas, qui illud in dubium vertunt. Probatur autem primò. Quia per conditionalem illatiuam non solum enunciatur illatio obiectiuæ, siue connexio antecedentis cum consequente, sed etiam coexistentia, siue coniunctio consequentis cum antecedente, imò hæc est potissimum, quæ intenditur affirmari. Ergo nihil est, quod prohibeat, affirmare talem coexistentiam, siue coniunctionem præcisè, nihil curando de illatione, aut etiam illam positiuè excludendo. Consequentia est bona. Quia, cum illa duo distincta obiecta sint, nihil verat, quominus vnum affirmetur, relicto alio. Antecedens autem etiam est certum. Quia, cum ego dico, *Si existeret effectus, existeret causa*, potissimum, quod assero est, ipsam causam existuram ex hypothesi, quòd sit effectus, siue ei coexisturam; tamen si pariter tacite enunciem effectum inferre causam, siue cum eâ connecti. Confirmatur totum hoc in illatione absolutâ. Cum enim dicimus, *Existit effectus. Ergo existit causa*, Comperitum est, illationem obiectiuam tacite solum, expressè autem, & directè existentiam absolutam causæ, siue coexistentiam eius cum effectu affirmari: posseque hanc eandem affirmari, omni circumscriptâ illatione; vt, si quis, præmissâ assertionem de existentia absolutâ effectus, iungiatur, *Causa coexistit tali effectui*. Tantumdem ergo reperitur in illatione conditionali. Nam, sicut, præmissâ iudicio, aut assertionem de existentia effectus, bifariam possumus affirmare absolutè, causam illi coexistere: primò, inferendo existentiam causæ ex existentia effectus: secundo, eam non inferendo. Ita, præmissâ hypothesi de existentia effectus, bifariam possumus affirmare conditionatè causam illi coexistere: primò, inferendo existentiam conditionatam causæ ex existentia effectus posita in tali hypothesi: secundo, eam non inferendo. Cuius doctrinæ ratio à priori est: quia diuersum quid est, significare connexionem conditionis cum conditionato, ac significare coniunctionem conditionati cum conditione ex hypothesi conditionis: significatioque posterior manifestè est separabilis à priore: non minus, quam earum ambæ sunt separabiles à significatione

ione influxus conditionis in conditionatum. Ergo, sicuti propter hanc separabilitatem secundam est dabilis citra omne dubium propositio conditionalis non causalis; ita propter illam primam dabilis quoque citra omne dubium dicenda est propositio conditionalis non illatiua; sed vel causalis citra illationem, vel purè coniunctiua.

29 Secundò id ipsum ab experientia ostenditur. Quia saepe connexio conditionis cum conditionato, quando moralis est tantum, siue probabilis, euidenter apparet; & tamen formidolosè proferimus conditionalem propositionem. Ergo eam, non solum in sensu illatiuo talem connexionem enunciante, sed etiam in coniunctiuo minus certo usurpamus. Nec est, cur in solo sensu coniunctiuo, secluso illatiuo, eam usurpare non possimus iuxta doctrinam numeri precedentis. Et confirmari potest. Quia, quoties euentus conditionatus, purificatâ conditione, non sequitur, indubitè asseueramus, conditionalem falsam fuisse. Ergo planè supponimus, eam, non solum in sensu illatiuo; iuxta quem præcisè fuit vera, ob veram connexionem moralem, aut probabilem re ipsa ex parte obiecti repertam; sed etiam in sensu coniunctiuo, in quo fuit falsa, pronunciari.

30 Tertio. Quoties conditio æquè est indifferens ad vtrumuis, euidentis est, propositionem conditionalem in sensu illatiuo esse falsam; quia euidentis est, conditionem nullatenus cum conditionato connexam esse, atque adeò conditionatum ex conditione non inferri: & tamen tunc absolute dubitamus, & quarimus, an conditionalis sit vera, aut falsa; nec eam statim vt falsam damnamus. Imo verò, euentu sequuto, saepe, eam veram fuisse, deprehendimus, & affirmamus. Ergo per huiusmodi propositionem non illatio, sed coniunctio conditionati cum conditione enunciabatur. Sunt huius casus exempla innumera. Apponamus vnum. Rogaris à fratre, *An superior sit concessurus talem licentiam, si ab eo petatur.* Et, cum euidenter cognoscas, eiusmodi petitionem non magis cum licentiâ obtinendâ, quam cum eius negatione connecti, absolute tamen respondes, te nescire. Ergo non accipis questionem in sensu illatiuo, in quo præcisè resolutio tibi erat euidentis; sed in sensu coniunctiuo excludente illationem. Quod si in eodem sensu respondeas, fore licentiam concedendam à Superiore, si petatur; sequutâ licentiâ, dicis alteri, *Non tibi dixi verum?* Similiaque passim occurrunt in humano conuictu. Ergo iuxta communem sensum, existimationemque hominum propositio conditionalis enunciativa in sensu non illatiuo, sed coniunctiuo solum possibilis est. Confirmatur. Quia saepe in casu proposito ad conditionalem questionem respondemus. *Deus scit. Sape etiam dicimus vt quid verissimum, Dabit Superior, aut non dabit licentiam, si eam petieris.* Ergo manifestè supponimus posse in sensu non illatiuo affirmari, aut negari sub conditione petitionis concessio prædictæ licentiæ.

31 Quattò. Plurimæ sunt in sacra Scripturâ prædicationes conditionales, quarum conditio aut æquè est indifferens ad verumuis, aut magis videtur propendere in vtrumque oppositum, quam in prædictum, aut certè cum hoc probabili tantum, aut morali connexionem connexa est, vt infra statim ostendemus. Ergo illæ in sensu coniunctiuo, non illatiuo sunt prolatae. Cum enim sint omnino certæ, ac profusè infallibiles, vt po-

te verba Dei, non possunt non sensum illatiuum excludere, in quo aut essent falsæ, aut saltem falsitati expositæ: quia connexio antecedentis cum consequente, quam sensus illatiuus enunciat, aut nulla in illis est, aut est talis, ex qua probabiliter tantum, aut moraliter, non verò infallibiliter inferri potest consequens. Quod autem conditiones huiusmodi prædictionum non sortiantur à decreto Dei infallibilem connexionem cum conditionato prædicto, infra ostendemus quæst. 7. Mitto alia: quia in re tam certâ sufficienter dicta.

Ex quibus primò inferitur, non solum dari 42 conditionales non illatiuas, quæ simul coniunctiua sint, & causales. Sed etiam, quæ purè sint coniunctiua, quas ob id de conditione disparatâ vocare solent: has enim esse possibles manifestè comprobant argumenta facta. Dari autem conditionales simul coniunctiua, & causales ex precedentibus questionibus notum est. Nec de hoc quisquam dubitauit.

Secundò inferitur id, quod iam saepe quæst. 1. 33 & 2. notatum est, conditionales illatiuas simul coniunctiua esse. Nunquam enim enunciatur sola connexio antecedentis cum consequente, quod pertinet ad sensum illatiuum. Sed præcipue, & magis expressè enunciatur coexistentia, siue coniunctio consequentis cum antecedente, quod proprium est sensus coniunctiuo. Imo enunciatio tacita connexionis propter expressam termini est: quemadmodum in discursu mentali cognitio connexionis deseruit, vt vi eius eliciatur cognitio termini. Pari autem ratione conditionalis causalis simul est etiam coniunctiua, vt saepe etiam aduertitur. Non nego posse iudicari atque adeò etiam enunciari connexionem antecedentis cum consequente, quin iudicetur vi eius, aut enuncietur expressè consequens, præsertim quando talis connexio moralis tantum est, aut probabilis. Sed hoc ordinariè non fit, præsertim in conditionalibus. Sicut nec enunciatur influxus antecedentis in consequens; non enunciato pariter consequente; est etiam posset.

Tertio inferitur, impertinenter exposci decre- 34 tum Dei à Curiel, & Ledesma, vt prodictiones conditionales significatiua sint, & enunciativa; est ad earum veritatem tale decretum requireretur, de quo postea. Primò; quia significatio vocum à libera hominum impositione dependens non dependet à tali decreto: eo enim sublato, eodem pacto ex hominum arbitrio potest persistere, de factoque persistet; quia homines in eâ imponendâ ad huiusmodi decretum non attendunt. Secundò; quia tale decretum solum ponitur à Thomistis ad hoc, vt conditio, aliis cum conditionato inconnexa, connexa euadat vi decreti. Sed hæc connexio ad sensum non illatiuum, quem conditionales, de quibus agimus, habere monstrauimus, impertinens est. Ergo & decretum. Quinimo, etiam ad eas pertineret, non quidem; vt essent enunciativa, sed, vt essent vera, requireretur: quia nihil prohibet, falsò enunciari connexionem, quæ re ipsa non est. Et sanè, cum dicunt Thomistæ communiter, supradictas conditionales nec veras, nec falsas esse determinatè ante decretum, sed tantum veras, vel falsas sub distinctione, aperte supponunt, eas ante decretum esse propositiones conditionaliter aliquid enunciantes, vt talesque eas apprehendunt. Vt quid ergo isti duo contra apprehensionem communem eis negant ante decretum significationem? His

ita constitutis, pergo ad resolutionem quaestionis.

Propositio 1.

35 Propositio conditionalis illatiua veritatem, aut falsitatem determinatam habet.

Ab hac propositione nemo dissentit. Nam, cum conditionalis illatiua illationem obiectiuam enunciet, qua conditionatum ex conditione ut terminus connexionis eius inferri dicitur, aut sequi. Si talis illatio seu consequutio conditionati, talisque connexio conditionis cum ipso conditionato datur re ipsa, conditionalis nequit non esse vera; sin minus nequit non esse falsa. Ex quo patet, eam necessario aut veram, aut falsam esse determinate. Quod amplius ex dicendis constabit.

Propositio 2.

36 Propositio conditionalis non illatiua non potest non etiam habere determinatam veritatem, aut falsitatem.

Hac propositio imprimis constat ex omnibus Scripturae locis, quibus futura contingentia conditiona praedicuntur, quorum plura quaest. 6. referenda sunt, & ponderanda. Huiusmodi enim praedictiones non possunt non habere determinatam, imo & infallibilem veritatem; cum sint verba Dei. Esse autem eas propositiones conditionales non illatiuas num. 3. notatum est, & ex dicendis loco citato plenius constabit. Vbi etiam, plurima Patrum testimonia pro eadem veritate stare, ostendemus.

37 Deinde argumentor a ratione. Hac conditionalis non illatiua. e. g. *Si Petrus cras vixerit, peccabit.* determinate enunciat, fore peccatum Petri cras, si Petrus cras vixerit, ut ex dictis in hac quaestione liquidum est. Vel ergo, viuente cras Petro, futurum est peccatum eius, vel non futurum. (Inter haec enim duo, cum sint contradictoria, non datur medium iuxta illud euidetissimum principium, *Quodlibet est, vel non est*). Si est futurum, enunciatio assignata determinate est vera; si non est futurum, determinate est falsa. Ergo. Dices, nec esse futurum, nec non futurum determinate, sed futurum, vel non futurum sub disiunctione. Sed contra primo. Ergo conditionalis assignata, quae enunciat determinate illud futurum, determinate est falsa, ut intendimus. Quo iure contradictoria eius determinate enuncians oppositum etiam erit falsa determinate; dabunturque duo contradictoria simul falsa contra principium euidetissimum statutum. Contra secundo. Quia iam contra idem principium inter duo praedicta contradictoria re ipsa erit medium: nempe, alterutrum eorum fore sub disiunctione, cum neutrum sit futurum determinate. A parte rei dabitur aliquid existens vagè, siue in determinate, ita, ut sit verum, illud neque existere, neque non existere determinate; existere tamen, vel non existere sub disiunctione. Tum falsum erit, ex duobus enunciationibus contradictorijs alteram necessario veram, & alteram necessario falsam esse debere. Quae

omnia absurdissima sunt, & contra omnium Philosophorum mentem, ut amplius constat ex ijs, quae fufius scripsimus supra disput. 27. quaest. 3. Quae omnia hic possunt ad rem applicari.

Praterca. Propositio enuncians, aliquid absolute fore, determinate est vera, aut falsa, ut ex sententia fere omnium aperte demonstrauimus loco citato. Ergo idem est dicendum de propositione enunciante aliquid fore, si aliqua ponatur conditio. Quia, quod ad rem attinet, eadem est omnino ratio vtriusque enunciationis. Nam, sicut est impossibile, ut haec propositio absoluta, *Petrus cras peccabit*, non sit conformis, aut non conformis obiecto, quod enunciat determinate; in quo consistit, esse eam determinate veram, aut falsam; ita id ipsum est impossibile de hac conditionata, *Si Petrus cras vixerit, peccabit.* Aequè enim repugnat, vtriusque neque conformari re ipsa, neque non conformari cum obiecto suo, ut est notissimum; cum conformari, & non conformari cum obiecto, praedicta sint contradictoria, quae a nulla propositione possunt simul deficere, ut constat ex axioma statuto, *Quodlibet est, vel non est.* Per quod euidetissime cauetur ut quid impossibile, quod ambo extrema contradictionis simul desint, neutrumque existat a parte rei. Et quidem, si indifferentia principiorum, a qua nascitur contingentia effectuum, non obstat, quominus obiectum propositionis absolute, aut eius contradictorium futurum sit determinate, ut loco citato clare ostendimus, neque poterit illa obitare, quominus etiam sit eiusmodi obiectum propositionis conditionatae, aut eius contradictorium. Accedit, quod propositio absoluta de praesenti, aut de praeterito citra omne dubium est vera determinate, aut falsa; quantumvis sit contingens, & a principijs indifferentibus oriundum obiectum eius, ut ibidem ex omnium sententia notauimus. Ergo saltem propositio conditionata de praesenti, aut de praeterito citra dubium est asserenda vera determinate, aut falsa; quantumvis eius obiectum sit contingens, & a principijs indifferentibus oriundum. A qua rursus validum capitur argumentum pro propositione de futuro.

39 Haec argumenta aequè demonstrant, veritatem, aut falsitatem determinatam in qualibet propositione conditionali non illatiua reperiri; siue ea causalis sit, siue sit pure coniuunctiua, quam vocant de conditione disparata; istae enim solum differunt, ut alias dixi, quod, praeter coexistentiam conditionati cum conditione, quam expressè ambae, atque determinate enunciant, causalis insuper enunciat tacite influxum, seu condicentiam conditionis in conditionatum, quod pure coniuunctiua non facit.

Propositio 3.

40 Conditionalis non illatiua veritatem, aut falsitatem determinatam habet independentem omnino a decreto Dei praedeterminatiuo, & connectente conditionem alijs indifferentem, cum obiecto conditionato talis propositionis.

Probatur propositio primo omnibus argumentis factis pro praecedente. Ea enim manifestè videntur ostendere, conditionalem non illatiuam non posse non habere veritatem, aut falsitatem

tem determinatam; quantumvis eius conditio maneat indifferens, nec magis connexa cum conditionato, quam cum eius contradictorio. Quo fit vt ad talem veritatem, aut falsitatem decretum Dei reddens connexam conditionem cum conditionato nullatenus necessarium sit.

41 **Secundo probatur.** Quia, quando obiectum conditionatum est aliquod peccatum non est possibile decretum Dei, quale ponitur ab Aduersarijs, connectens conditionem cum ipso: quia per tale decretum constitueretur Deus auctor, & amator peccati, alijsque repletur imperfectionibus ei repugnantibus, vt in tract. de Providentiâ Dei solet offendimus, cum sermo fit de prædeterminatione actionis materialis peccati. Adde, tale Aduersariorum decretum non solum hoc titulo repugnare, sed alio sibi speciali: quia nimirum libertas futuri conditionati cum illo constare non potest: sicut nec libertas absoluti, vt saepe in hac materiâ notauimus, & fusè ostendimus suo loco.

42 **Tertio.** Id quod sub conditione enunciatum per conditionalem non illatum, per se ipsum determinatè terminat scientiam veram Dei. (Nam hic actus scientiæ, *Si Petrus uiscaretur, consentiret*, manifestè tendit in ipsum determinatum consensum Petri, & non in solam connexionem uocationis cum illo, est ea admittatur). Ergo per se ipsum, atque adeò independenter ab omni connexionem conditionis cum illo, & consequenter ab omni decreto eam adferente est determinatè cognoscibile cognitione verâ, atque adeò determinatè verum. Ergo conditionalis non illata habens illud pro obiecto determinatè est vera independenter à prædicto decreto. Repugnat enim, vt non sit determinatè vera propositio, cuius obiectum determinatè est verum, vt constat. Dices, conditionatum prædictum esse quidem determinatè verum; hanc tamen veritatem sortiri à decreto Dei. Atque adeò independenter à tali decreto tale non esse. Contra tamen est, quòd iam illud non per se ipsum, vt argumentum probat, sed per decretum constitueretur in ratione veri determinatè. Quod quam impossibile sit, inferius ostendemus latè quæst. 7.

43 **Quarto.** Conditionalis non illata de præsentis, vel de præterito nullo decreto Dei prædeterminatio eger ad suam determinatam veritatem, vel falsitatem. Ergo idem est etiam dicendum de conditionali de futuro. Antecedens à paritate propositionis absolute de præsentis, & de præterito contingenti probatur: quæ vera est determinatè iuxta sententiam omnium, præcindendo ab omni decreto prædeterminatio Dei; eoquòd eius obiectum determinatam veritatem habet in se, sicut & esse determinatum, quantumvis sint indifferentia principia, à quibus tale esse prouenit.

44 **Quinto.** Licet obiectum conditionalis non illatum non sit necessarium antecedenter, aut ex vi conditionis, sub cuius hypothesi est futurum: consequenter tamen, seu ex suppositione, quòd est futurum casu, quòd ponatur talis conditio, necessarium iam est. Ergo etiam est, non solum verum, sed cognoscibile in se immediatè independenter ab alio quopiam secum connexo, atque adeò à decreto prædeterminatio sui. Patet consequentia. Nam si necessitas antecedens extrinsecè à conditione proueniens ualeat facere cognoscibile, & verum conditionatum, vt Aduersarij consentunt; quid ni id potiori iure præstabit necessitas ipsi conditionato intrinsecè, qualis est consequens? Etenim, vt alias iam argumentati sumus in si-

mili, mediam connexam cum euentu contingenti futuro, ideo ualeat determinare intellectum ad cognoscendum illum, quia sine illo esse non potest, vt est certissimum. Sed multò minùs ipse euentus potest esse sine se ipso, vt magis adhuc certum est. Ergo, &c. De quibus rursus succedet sermo infra quæst. 7.

Sed obijciunt Thomistæ primò Aristot. 45 lib. 1. Periherm. cap. 8. ubi negare videtur veritatem, aut falsitatem determinatam propositionibus singularibus de futuro contingente, quod potiori iure debet intelligi de conditionatis. Verum testimonium hoc potius aduersari Thomistis, satis monstraui supra disput. 27. quæst. 3. num. 57.

Deinde obijciunt, quæ ibi etiam propositi ex 46 Aluariz, Nauarrete, & Curiel, ab ipsisque tam futuris contingentibus conditionatis, quam absolutis applicantur. Nempe huiusmodi futura, sicut non habent determinatam entitatem, ita nec veritatem determinatam habere posse independenter à decreto Dei. Tum propositiones, quibus eorum existentia enunciatum, non esse veras, aut falsas determinatè ex natura subiecti: quia solus Deus habet existentiam à natura: neque ex determinatione causæ creatæ; quia hæc sine decreto Dei ad nihil potest determinari. Præterea, si ante decretum Dei tales propositiones vere essent, aut falsæ determinatè, fore, vt Deus non maneret liber ad earum obiectum causandum, vel impediendum: quia Deus nequit immutare veritatem, aut falsitatem præcedentem suum decretum.

Respondeo consentaneè ad dicta loco citato, 47 futurum contingens conditionatum, quemadmodum & absolutum, eger quidem titulo entis creati aliquo decreto Dei, vt existentiam habeat, qua ratione illam est habiturum, quod decretum nunquam Doctores nostri negarunt, vt male eis imponunt nonnulli Thomistæ. Caterùm huiusmodi decretum imprimis non debet esse prædeterminatum, quale ponitur à Thomistis: hoc enim multis titulis est impossibile, vt saepe tetigimus; nempe quia facit Deum auctorem, & amatorem peccati: quia euertit libertatem creatam, &c. Imo nec debet tale esse, quo connectatur necessariò conditio cum conditionato: quia sine tali connexionem bene constare potest veritas non illata talis conditionati, vt uelimus. Sed, quando conditionatum est effectus liber causæ creatæ, sufficit decretum indifferens, quo Deus suum illi concursum offerat, relinquens eam indifferenter in actu primo; aut, si maior, decretum determinatum comitans actum secundum, & à quadam scientiâ mediâ, siue contingente dependens, iuxta diuersas sententias de constitutione decreti Dei aut omnino ab intrinsecò, aut per extrinsecà connotata. De quo nos in tract. de Providen. Quando verò conditionatum est effectus oriundus à solâ Dei libertate, etsi requiratur ad illud determinatum decretum, compertum est tale decretum neququam posse esse prædeterminatum diuinæ uoluntatis. De quibus plura dicentur in sequentibus. Quoniam autem effectus conditionatus vt talis absolute non accipit existentiam à causis, sed acciperet casu, quòd causæ existerent, idcirco decretum Dei, quo eger ad existendum, non opus est, quòd actu sit in Deo, sed sufficit, vel quòd ponatur in hypothesi cum alijs causis, vel quòd ex hypothesi illarum conditionatè esset futurum. Quo fit, vt ad veritatem condi-

conditionatam huiusmodi effectuum nullum decretum Dei actu existens necessarium sit. Quemadmodum enim ad hanc veritatem conditionatam, *Si Petrus existeret, peccaret*, non est necesse quod Petrus actu existat; sed satis est, quod supponatur in hypothese existentia eius: tametsi peccatum essentialiter ab ipsa existentia dependeat. Ita nec est necesse, quod detur actu in Deo decretum essentialiter requisitum ad existentiam talis peccati, sed satis est, quod illud pariter in hypothese supponatur. Ex quo manifeste consequitur contra Alvarez, & suos, esse necessarium esset ad veritatem determinatam futuri conditionati decretum connectens conditionem cum illo, non debere huiusmodi decretum esse iam actu in Deo, prout ab eis asseritur; sed sufficere, quod illud supponeretur in hypothese simul cum conditione. De quo plura dicenda infra quaest. 7.

48 Ex quibus patet ad ea, quae obijciuntur. Quo pacto conditionata contingentia titulo entium creatorum, subindeque veritas eorum possint a decreto Dei dependere, quin aliqua praedeterminatio ad illa ex parte causarum ponatur. Quomodo etiam propositiones, quibus eorum existentia enunciatur, verae sint, aut falsae determinate independentes a connexionione conditionis cum conditionato. Quomodo denique eorum veritas, vel falsitas non sit necessaria, sed contingens, atque adeo subiecta arbitrio Dei. Adde, quando huiusmodi conditionata sunt negativa, nullo decreto Dei egerere, sed tantum omissione decreti impeditivo illorum iuxta ea, quae de absolutis dicebamus quaest. illa 3. citata.

49 Denique obijciunt S. Tho. opus. 48. tract. de Enunciatione cap. 14. post medium. Vbi docet, ad veritatem conditionalis propositionis requiri, quod consequens necessario sequatur ex antecedente. Id quod prius tradiderat etiam Boetius in lib. 3. Periherm. pag. 5. in secunda editione. Respondeo, hos Doctores dumtaxat loqui ibi, ut ex contextu constat, de conditionalibus illatiua, cuius potissimum apud Dialecticos habetur ratio, ut pote quae si la nobis in vtu est, dum scientias humanas acquirimus medio discursu. Vnde S. Tho. subiungit. *Et inde est, quod omnis conditionalis vera est necessaria, & omnis falsa est impossibilis: quia, ut dictum est, terminus consequentis necessario sequitur terminum antecedentis.* Quod certe de conditionalibus futurorum contingentium, quas passim habet Scriptura, non diceret Doctor Angelicus: quia ista non possunt vocari necessaria absolute, nec earum contradictoriae inpossibiles. Caetera, quae hic opponi possent, quaest. 7. opponemus, & diluemus.

50 Ex dictis in hac quaestione constat, omnem obiectum conditionatum seu necessarium, seu contingens, quod per propositionem conditionalem seu illatiuam, seu non illatiuam, eamque aut causalem, aut pure coniuunctiuam enunciatur, determinate verum, aut falsum esse citra omne decretum Dei actuale necdens cum ipso conditionato conditionem, sub qua enunciatur. Quia, quotiescunque propositio determinate vera, vel falsa est veritate, aut falsitate formali, non potest non pariter eius obiectum verum, vel falsum esse veritate, aut falsitate obiectiua, ut constat. Sed enucleemus minutius veritatem hanc obiectiuam huiusmodi conditionatorum.

QVAESTIO IV.

Quid debeat poni ex parte conditionis, & quid ex parte conditionati, ut veritas obiectiua conditionata sit cognoscibilis a Deo.

Veritatem conditionatam obiectiuam, quemadmodum & propositionem conditionatam, cui correspondet, in quatuor species diuisimus supra quaest. 2. nempe in illatiuam solum, causalem solum, illatiuam simul, atque causalem, & pure coniuunctiuam. De quibus singulis singulatim in hac quaest. agendum est; praesuppositis tamen nonnullis, quae possunt omnibus quatuor esse communia.

Primò enim est supponendum, conditionem veritatis conditionatae bitariam posse poni in hypothese, siue apprehendi apprehensione constitutua hypothese. Primò per se scorsim. Secundò prout connotantem aliud quiddam. Quemadmodum obiectum bitariam potest iudicari. Primò per se scorsim. Secundò prout connotans aliud, iuxta doctrinam statutam supra disput. 23. quaest. 4. num. 106 & saepe alias repetitam. Vnde fit, ut, sicut iudicium affirmatiuum expressum, siue formale, de vno obiecto prout connotante alterum nequit non esse iudicium tacitum, siue virtuale de connotato, prout loco citato ostensum est, ita hypothese positua expressa, siue formalis de vno obiecto prout connotante alterum nequeat itidem non esse hypothese tacita, siue virtualis de connotato. Nam sicut affirmare expressè per iudicium, existere A coniuunctum cum B, est tacite affirmare, etiam existere ipsum B; ita supponere expressè per hypothese, existere A coniuunctum cum B, est tacite supponere pariter, existere ipsum B; ut satis per se notatum est. De hypothese autem negativa vnius obiecti prout connotantis alterum perinde itidem philosophandum est, ac de iudicio negativo vnius obiecti prout connotantis alterum locis citatis philosophati sumus. Applicet Lector huc doctrinam traditam ibi.

Hinc sequitur supponendum secundò, ad hypothese veritatis conditionatae omnia ea pertinere, quae vel directè, atque adeo expressè, siue formaliter, vel de connotato, atque adeo tacite, siue virtualiter supponuntur per illam. Sub eorum enim omnium hypothese perinde venit iudicandum conditionatum, ac si ea omnia directè, expressèque, siue formaliter posita essent in ipsa hypothese. Tacitum quippe, & expressum, siue virtuale, & formale omnino sunt æquivalentia, quoad rem attinet, ut satis ex se est manifestum. Vnde sequitur, ea etiam omnia per conditionatum connotari, taciteque subinde per iudicium de conditionato ipso affirmari; qua ratione diximus supra quaest. 1. à num. 8. per conditionatum connotari, per iudiciumque conditionati tacite affirmari conditionem, sub cuius hypothese est iudicabile, siue iudicandum venit conditionatum ipsum.

Tertiò sequitur supponendum, quando conditio veritatis conditionatae cum alio quopiam connexa est, etiam nequeat ea poni in hypothese, quam